Κίτρινα Γιλέκα: Για όσους αγαπούν τους φτωχούς μόνο όταν βρίσκονται στα οδοφράγματα

Laurel et presque Hardy

Το Σάββατο 24 Νοεμβρίου αποφασίσαμε να πάμε μια βόλτα στα Ηλύσια Πεδία. Μια υποκειμενική και κριτική ανασκόπηση της διαδήλωσης της 24ης Νοεμβρίου.

Το BFMTV [γαλλικό πρακτορείο ειδήσεων και καιρού που λειτουργεί 24/7 και εκπέμπει σε διεθνές επίπεδο] το ανακοίνωσε εδώ και μία εβδομάδα: η άνοδος των κίτρινων γιλέκων στην πρωτεύουσα επίκειται. Ανάμεσα σε υποστηρικτές του Πουζαντισμού [συντηρητικό γαλλικό κίνημα της Γαλλίας τη δεκαετία του 1950 για την προστασία των επαγγελματικών συμφερόντων των μικρών εμπόρων], χωριάτες, κρυπτο-φασίστες [κρυφοί υποστηρικτές του φασισμού], πρωτοπόρους του προλεταριάτου, ανυπάκουους επαναστάτες ή μελλοντικούς φίλους στη διαδικασία της άνθισης, οι προβληματισμοί, η πίεση και οι προσδοκίες ήταν μεγάλες.

Πίσω στο 1789 [γαλλική επανάσταση], ο λαός της Γαλλίας ανέβηκε στην πρωτεύουσα και οι πολίτες επρόκειτο να στραφούν στα όπλα σε ολόκληρο το Παρίσι. Η επανάσταση με το μετρό δεν χάνεται, έτσι αποφασίσαμε όπως πολλοί άλλοι, να κατέβουμε στην place de l'Étoile [κεντρική μεγάλη πλατεία στα Ηλύσια Πεδία] νωρίς το απόγευμα.

Πρώτη απογοήτευση, τα όπλα είχαν αντικατασταθεί από τις γαλλικές σημαίες και απ' τα λάπτοπ των συμμετεχόντων, οι οποίοι έβγαζαν selfie μπροστά απ' την αψίδα του θριάμβου. Ένας άνδρας που κουβαλούσε μαζί του μία ρέπλικα του παγκοσμίου κυπέλλου ποδοσφαίρου έδινε στο σκηνικό αυτό μια αίσθηση γιορτής της νίκης της Εθνικής Γαλλίας στο Μουντιάλ. Επιπλέον,

σύντομα βλέπουμε έναν τύπο να φορά ένα κράνος του Αστερίξ στα χρώματα της Γαλλίας [μπλε, κόκκινο, άσπρο]. Αναρωτιόμαστε τι μπορεί να σκέφτονται οι τηλεθεατές που ανοίγουν την τηλεόρασή τους και αντικρίζουν αυτή τη σκηνή.

Είναι αλήθεια, λοιπόν, ότι το Παρίσι καίγεται, ένας πυκνός μαύρος καπνός καλύπτει τον ουρανό του Παρισιού και αυτός ο καπνός έχει στόμα. Κάνουμε μια βόλτα στην πλατεία και στο 1ο οδόφραγμα για να δούμε την κατάσταση. Δύο πενηντάρες, με κίτρινο φαιλόνιο [κληρικό ένδυμα] στους ώμους, φωνάζουνε και σ' αυτούς που τα σπάνε και στην αστυνομία. Προφανώς γι' αυτές, πρόκειται για την άκρα αριστερά. Εμείς τις ρωτάμε εάν, αυτό το πρωί, πρόκειται περισσότερο για την άκρα δεξιά και αυτές απαντούν: «Α όχι, εμείς δεν είμαστε έτσι». Ατμόσφαιρα.

Σύγχυση και εθνικισμός

Μια μικρή ομάδα ατόμων με ράστα σέρνει μια σημαία. Μια άλλη ομάδα ποζάρει μπροστά απ' την αψίδα του θριάμβου με ένα πλακάτ υπέρ της συμμετοχικής δημοκρατίας. Δεν υπάρχουν πολλοί μπάτσοι στον ορίζοντα, μόνο κάποιοι CRS [γαλλικές μονάδες καταστολής/γαλλικά MAT] που πηγαίνουν από' δω κι από' κει για να περιορίσουν τη συγκέντρωση στη μία μεριά της πλατείας.

Οι χειροβομβίδες [πιθανώς κρότου λάμψης] σκάνε λίγο πιο μακριά από' μας. Πλησιάζουμε στην πρώτη γραμμή. Ένα ζευγάρι συνταξιούχων βρίσκει καταφύγιο μπροστά από ένα φαρμακείο. Ένας τύπος, που αυτοαποκαλείται «εθνικιστής», μας κάνει μέσα σε λίγες φράσεις μια μικρή περιήγηση σ' όλες τις θεωρίες συνομωσίας. Προφανώς, παρ' όλες τις προσπάθειές του, δεν έχει καταφέρει ποτέ να συγκροτήσει ένα αληθινό, ειλικρινές, πραγματιστικό εθνικιστικό κίνημα. Αποφασίζουμε να τον αφήσουμε να λύσει μόνος του αυτή τη δύσκολη εξίσωση και επιστρέφουμε προς τα πίσω με μια μικρή ομάδα εφήβων με αθλητικά παπούτσια, η οποία απομακρύνεται απ' το οδόφραγμα. Υπάρχουν κάποιοι που φαίνονται πιο ιδιαίτεροι ανάμεσά τους, με τα πρόσωπά τους καλυμμένα με κασκόλ της Παρί Σεν Ζερμέν.

Ποδόσφαιρο πάντα.

Περνάμε πέρα απ’ τη μικρή γραμμή των CRS και συνειδητοποιούμε ότι τα Ηλύσια Πεδία είναι γεμάτα με οδοφράγματα που εναλλάσσονται από σειρές διαδηλωτών που φορούν κίτρινα γιλέκα και άλλους με μαύρες κουκούλες (που είτε φορούν κίτρινα γιλέκα είτε όχι). Πού και πού εμφανίζεται μια διμοιρία CRS. Ωραία, είναι πάραυτα όμορφο το Παρίσι που καίγεται! Παρ’ όλα αυτά είμαστε έκπληκτοι απ’ το γεγονός ότι κάποια καταστήματα λειτουργούν ακόμα. Σε μια βιτρίνα της Louis Vuitton μια φράση βαμμένη με σπρέι υποδεικνύει την κατεύθυνση για μία επίσκεψη στην Rothschild [ισχυρή τραπεζική οικογένεια] (Ποιος το έγραψε αυτό, η άκρα αριστερά ή η άκρα δεξιά;).

Όμορφο, όπως το Παρίσι που καίγεται

Όσο περισσότερο προχωράμε, τόσο περισσότερα πεζοδρόμια είναι σπασμένα. Τα οδοφράγματα είναι κυρίως φτιαγμένα από υλικά εργοταξίων και αυτό είναι εντυπωσιακό. Ένα κυκλωμένο Άλφα γραμμένο βιαστικά σε μια βιτρίνα μας καθησυχάζει, εδώ πρέπει να είναι σύντροφοι, κι ας βλέπουμε ακόμα κάποιες γαλλικές σημαίες. Αυτό αντισταθμίζεται από τα αντικείμενα που εκτοξεύονται στους μπάτσους που βρίσκονται σε κάποια απόσταση από μας. Προς τα πού πάνε;

Προχωράμε στους παρακάτω δρόμους και η εικόνα θυμίζει την Épinal [κομμούνα στη βορειοανατολική Γαλλία] του 1848. Όμορφα οδοφράγματα σε κάθε διασταύρωση, πωλητές merguez [είδος λουκάνικου αφρικάνικης προέλευσης που είναι ιδιαίτερα δημοφιλές στη Γαλλία] και σχεδόν κανένας μπάτσος στα 100 μέτρα τριγύρω. Κάποια άτομα χωρίς κίτρινα γιλέκα διασκεδάζουν βάζοντας φωτιά σε κάθε κάδο χωρίς να έχουν κρυμμένα τα πρόσωπά τους. Όταν τους υποδεικνύουμε ότι θα έπρεπε να καλύπτουν το πρόσωπό τους, μας απαντούν: «μην ανησυχείτε, ξέρουμε τι κάνουμε». Α, ναι;

Το προξενείο της Βραζιλίας είναι καλυμμένο με μία φράση ενάντια στον Bolsonaro. Μία μαύρη σημαία κυματίζει στον άνεμο

δίπλα σ’ ένα νέο οδόφραγμα.

Ξαφνικά, όλοι αρχίζουν να τραγουδούν τον ύμνο της Γαλλίας. Το μόνο που λείπει είναι ο Γαβριάς [χαρακτήρας απ’ τους Άθλιους του Victor Hugo] με το όπλο του και ο τύπος με το ημίψηλο καπέλο του. Τι είναι αυτές οι βλακείες;

Σ’ εκείνο το σημείο βλέπουμε ένα ζευγάρι που φαίνεται να προσπαθεί να βγει από ένα πάρκινγκ με το αυτοκίνητό του. Έχουν ένα άρρωστο παιδί μέσα, η πύλη έχει κολλήσει και ο θυρωρός έχει φύγει λόγω της πορείας. Προσπαθούμε να ανοίξουμε την πόρτα αλλά καθυστερούμε πολύ και αποφασίζουμε να καλέσουμε την πυροσβεστική, η οποία έρχεται και οι πυροσβέστες σπάνε την πόρτα ώστε να φύγει η οικογένεια.

Η αστυνομία αποφάσισε το πεδίο μάχης;

Ένας τύπος διασκεδάζει χτυπώντας την πρόσοψη μίας τράπεζας μόνος του αλλά μια ομάδα ατόμων του σφυρίζει. Μια σκηνή σουρεαλιστική διότι δεν φαίνεται να τους απασχολεί το φλεγόμενο οδόφραγμα που βρίσκεται λίγο πέρα απ’ αυτούς. Όταν

τους ρωτάμε εάν βρίσκονται εδώ για να διαφυλάξουν την ακεραιότητα των τραπεζών, αυτοί απλά κουνούν το κεφάλι και συνεχίζουν τον δρόμο τους. Ένας άλλος τύπος βλέπει μια κοπέλα που περνάει τρέχοντας και τη γλυκοκοιτάζει κάνοντας ένα σεξιστικό σχόλιο. Δύο μαύροι με στυλ στρατιωτικό κουνούν ένα σημαιάκι σε ρυθμούς βασιλικούς.

Προς τη στάση του μετρό Franklin Roosevelt, βρίσκεται η κεφαλή της πορείας αλλά είναι σχετικά άδεια. Σίγουρα εδώ ανέβηκε η ένταση προηγουμένως και τώρα ξανάπεσε. Μια ομάδα διαδηλωτών διασκεδάζει παίζοντας μπόουλινγκ με τα άδεια κάνιστρα από δακρυγόνα μπροστά από μια γραμμή των CRS, κάτι το όμορφο. Χωρίς να είμαστε ειδικοί στη στρατιωτική οργάνωση, έχουμε την εντύπωση ότι η αστυνομική δύναμη είναι εξευτελιστικά μικρή και ότι είμαστε πολλοί περισσότεροι εμείς.

Πόσες μικρές πορείες έχουμε κάνει με περισσότερους μπάτσους; Γιατί δεν έκλεισαν την περίμετρο από νωρίς το πρωί; Γιατί η αστυνομία δεν μας ξεπερνά σε αριθμό όπως συμβαίνει συνήθως; Δεν θα παραπονεθούμε κιόλας αλλά αναρωτιόμαστε σχετικά με την οργάνωση των μπάτσων. Μήπως δεν ξεκινήσαμε τα επεισόδια εκεί όπου το κράτος το περίμενε και το επιθυμούσε;

Η επανάσταση μεταδίδεται τηλεοπτικά στο BFMTV

Πηγαίνουμε προς τους μικρούς δρόμους γιατί εκεί είναι καλύτερα. Αξιοποιούμε την ευκαιρία να πιούμε έναν καφέ σ’ έναν χώρο γεμάτο με κίτρινα γιλέκα για να νιώσουμε την ατμόσφαιρα. Οι άνθρωποι φαίνονται κουρασμένοι, κάποιοι έχουν έρθει από μακριά και περπατούσαν όλη μέρα. Συνειδητοποιούμε ότι η επανάσταση, επιτέλους, μεταδίδεται τηλεοπτικά γιατί βλέπουμε σε απευθείας μετάδοση το BFMTV την ίδια ώρα που η ατμόσφαιρα ακριβώς απ’ έξω γεμίζει με δακρυγόνα. Σουρεαλιστικό. Η Le Pen εμφανίζεται ξαφνικά στην οθόνη και ένας απ’ τα κίτρινα γιλέκα σηκώνει το ποτήρι του και λέει: «Πάμε Marine!». Λοιπόν, θα πάμε για μια βόλτα γιατί εδώ μέσα βρωμάει.

Στη μέση της νύχτας τα οδοφράγματα είναι ακόμη πιο όμορφα.

Είναι κρίμα που όλα μυρίζουν σαν καμένο πλαστικό. Πώς να μύριζαν τα οδοφράγματα το 1848;

Βλέπουμε ότι η κατάσταση οξύνεται στα Ηλύσια Πεδία αλλά όταν προσπαθούμε να τα προσεγγίσουμε όλος ο κόσμος απομακρύνεται λόγω των δακρυγόνων που είναι πολύ πιο δυνατά απ' ό,τι ήταν κατά τη διάρκεια της ημέρας και λόγω των CRS που ορμούν με τα γκλομπ στο χέρι. Δεν είναι αστείο πλέον. Στους ανθρώπους γύρω δίνεται η συμβουλή να καλύψουν τα πρόσωπά τους και να γεμίσουν τα μπουκαλάκια τους με φυσιολογικό ορό [για την αντιμετώπιση των δακρυγόνων].

Ακόμα συναντούμε διαδηλωτές αλλά αυτοί τώρα φαίνονται περισσότερο συμπαθητικοί. Είναι μια κοπέλα που μένει σε κάποια μακρινά προάστια αλλά δουλεύει στο Παρίσι. Παίρνει τον κατώτατο μισθό και γι' αυτήν η άνοδος στην τιμή των καυσίμων είναι σημαντικό γεγονός. Το σημαντικό γι' αυτήν δεν είναι οι πορείες αλλά τα μπλόκα και οι δράσεις για δωρεάν διόδια. Ένας άλλος ζει σε μια μικρή πόλη και μας βγάζει έναν μικρό λόγο για το πώς η Γαλλία ξεπουλάει όλη τη βιομηχανική της κληρονομιά στις ξένες χώρες. Γι' αυτόν αυτό είναι αβάσταχτο. Ο καθένας με τον πόνο του. Ωστόσο, ήταν ευχάριστο να συνομιλούμε μετά απ' αυτό το σύννεφο καπνού που πέρασε.

Φαίνεται ότι ακόμα γίνονται μάχες στην place de l'Étoile, και πολύ βίαιες μάλλον. Γι' αυτό αποφασίζουμε να επιστρέψουμε προς τα πίσω. Χωριζόμαστε εντέλει σκεπτόμενοι ότι σίγουρα θα ξαναβρεθούμε σύντομα.

Καμία γειτονιά για τους φασίστες (ούτε καν τα Ηλύσια Πεδία)

Αυτή η περιγραφή των διαδηλώσεων είναι υποκειμενική και αναφέρεται μόνο σε μια περιορισμένη εμπειρία σε έναν συγκεκριμένο τόπο και χρόνο. Εδώ αντλούμε σκέψεις απ' αυτή τη σαφώς συγκροτημένη παρουσίαση. Περάσαμε μια στιγμή ιδεολογικής σύγχυσης αρκετά δύσκολη. Για εμάς το black block δεν κολλάει με τον ύμνο της Γαλλίας.

Δεν αναφερόμαστε εδώ σε καμία ιδεολογική καθαρότητα αλλά,

απλώς, στην επίγνωση του τι κάνουμε και γιατί το κάνουμε. Η πρακτική της εξέγερσης και της βίαιης διαμαρτυρίας δεν είναι σε καμία περίπτωση ένα σημάδι επικοινωνίας ιδεών ή κοινών συμφερόντων. Η συνεργασία με την άκρα δεξιά ή τον εθνικισμό δεν δικαιολογείται ποτέ από εμάς.

Κατά την άποψή μας, αυτή η σύγχυση είναι ο καρπός της εμμονής για επανάσταση, που έχει γίνει ένας σκοπός καθ' εαυτός, ένας λόγος για να ζει κάποιος.

Οι διαδηλωτές που ονομάζονται Κίτρινα Γιλέκα, τους οποίους και συναντήσαμε στον δρόμο, δεν αντιπροσωπεύουν απαραίτητα μια ιδεολογική τάση. Πρόκειται λιγότερο για μια κοινωνία των «αοράτων» απ' ότι για μια απόλυτα κοινότοπη κοινωνία. Πολλοί θύμιζαν τους γείτονες μας, τους συνάδελφούς μας, τους φίλους μας, εμάς τους ίδιους στην πραγματικότητα. Ανάμεσα τους υπήρχαν οι πάντες: άνθρωποι συμπαθητικοί, ηλίθιοι, μαύροι, λευκοί, φασίστες και αναρχικοί.

Γι' αυτούς που ασχολούνται με τους φτωχούς μόνο όταν παίρνουν τα όπλα

Δεν καταλαβαίνουμε τον φετιχισμό καμίας πλευράς. Κάθε αντικειμενοποίηση των λαϊκών τάξεων, ακόμη κι αν ντύνεται με τις καλύτερες προθέσεις, θα πρέπει να καταργηθεί. Προερχόμαστε από διαφορετικές τάξεις και γειτονιές και δεν καταλαβαίνουμε πώς οι άνθρωποι μπορεί να γίνουν διαφορετικοί και πιο ενδιαφέροντες όταν είναι στα οδοφράγματα. Δεν θα γίνουμε ποτέ αυτοί που βλέπουν τους φτωχούς μόνο όταν παίρνουν τα όπλα. Ούτε θεωρούμε ότι μια συμμαχία των τάξεων είναι πιο εύκολη υπό τον καπνό των δακρυγόνων. Ακόμη, δεν καταλαβαίνουμε γιατί η ιδεολογική σύγχυση είναι πιο εύκολα συγχωρητέα στα λαϊκά στρώματα του πληθυσμού απ' ότι στα ανώτερα στρώματα.

Ωστόσο, καλωσορίζουμε την επιστροφή της πάλης των τάξεων στο περιβάλλον της ενεργής δράσης.

Δεν πιστεύουμε ότι όλοι οι άνθρωποι που ήταν παρόντες σ' αυτές τις διαδηλώσεις έχουν τα ίδια ενδιαφέροντα και πιθανότατα αυτό

θα φανεί εντός των ερχόμενων εβδομάδων. Πολλοί θα αφήσουν τον αγώνα μόλις η κυβέρνηση υποχωρήσει λίγο στο θέμα των φόρων για τα καύσιμα. Κάποιοι περιμένουν την επόμενη πορεία για να συγκρουστούν με τους μπάτσους, ενώ κάποιοι άλλοι θα ψηφίσουν τη Marine Le Pen. Επίσης, πιστεύουμε ότι η στήριξη κάποιων μεμονωμένων αστυνομικών και χωροφυλάκων [στρατιωτικοποιημένες αστυνομικές δυνάμεις] είναι παραπάνω από ανησυχητική.

Οπότε, παραθέτουμε εδώ κάποιες ιδέες:

1. Ας προχωρήσουμε σε μαζικούς αποκλεισμούς αντί για βίαιες διαδηλώσεις. Εκεί πιθανότατα παίζεται το μέλλον του κινήματος και εκεί επίσης επηρεάζονται σε μέγιστο βαθμό τα συμφέροντα του κράτους και των εργοδοτών. Εκεί μπορεί να γίνει εφικτή μια συνένωση των αγώνων.
2. Να στηρίξουμε τις αντι-εξουσιαστικές μορφές οργάνωσης και τις τοπικές συνελεύσεις γιατί αυτές σύντομα θα υπονομευθούν από τους αριβίστες και τους στρατευμένους σε πολιτικά κόμματα. Οι «εκπρόσωποι» που προέρχονται από την κυβέρνηση είναι ένα σημάδι αυτού του επικείμενου κινδύνου.
3. Να μοιραζόμαστε και να αντιπαραθέτουμε τις ιδέες μας με τους υπόλοιπους ανθρώπους χωρίς να κάνουμε παιχνίδι με τους λενινιστές/μπλανκιστές.
4. Καμία συνεργασία με το κράτος, την άκρα δεξιά, τον ρατσισμό και τον σεξισμό.

Κείμενο: Δημοσιευμένο στο site Paris-luttes.info στις 30 Νοεμβρίου 2018 με τίτλο «Gilets jaunes: à ceux qui n’aiment les pauvres que sur les barricades».

Μετάφραση: Χρήστος Καραγιαννάκης, μεταπτυχιακός φοιτητής φιλοσοφίας στο ΕΚΠΑ